

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՅՈՒՆԻՍԻՐ 4 ՉԱՐՇԷՄՊԻՆ

ՆՈՒՄԵՐՈ 243

Մանգրամի Էֆեմար համարումն է հանդիսանում 300 հատիկ վերջին, սենյակի գրքակցի, բոլոր փառաբար տախի, ինչպես օրարագ, 200 զէ" օրու, այլ թը այլ թը 100 զէ" օրու, քաղ, վե նիւսիւսի տախի 50 տը փառաբար սաթըլաճագ տը :

Իմանաթըն պէհեր ասթըր իշին, պիւրնի տէֆատա 5, իքի ճի տէֆատա 2, վե իւշիւնճիւ վե սաթի տէֆալարտա : Էր զուրուշ ալընաճագ տը :

Մեքթուպ վե սաթիւր, Պէյ-օղլու տա սաթթու-էս տա 467 նիւսիւսիւս իտնետէ ԼԵՎԱՆՏ ԷԵՐԱԼՏ Թապիւ-նէսիւտէ, Կարապէտ 8. Փանոստնէ կէտնտէրիւ ճէք տը :

ՀԱՎԱՏՈՒՄԸ ՏԱԽԻԼԻՅՅԵ

Կ Ի Ր Ի Տ

Մահը հային ճար թարիխիլէ Հան-եառան պիր մէքթուպ ալմըլըդ տըր փա-րին բազար տաշամըր Շիրատան կէրիշ օլան Մօրօգգօ նամ վարօր պիլգէ կիրիա-տէն տահա գիւտտէ թագէ հափաթիւր կէթիւրմիշ տիր : Մալիւմաթը մէգպուրէ-յէ նէպարէն, զօրպալար խալիճէ գուվլէթ իլէ Մէհէմմետ բաշանըն Եօնիւնիւ քէս-տիրէրէք, միւշարիլէյհին մայեթիւտէ 200 նէֆէր նիլամ ասկէրի, 200 նէֆէր Աննափուա վէ 100 նէֆէր ասիւր պաշը պօղուգ պուլունտուղու հարտէ իւգէրինէ հիւճում իթմիշէր, Էսիսգօրիյի զապթ իլէմիշէր, վէ կիւեա հէփսինի գըլըճտան կէշերմիշէր տիր : Բէթիւմտան օրտեա կէտնտէրիլէն պիր ալայ իմտատ ասկէրի տախի Ֆիրարէ մէճպուր օլմուշ տուր : Սէյլէնտիկինէ կէօրէ, Այվաթի նահիյ-եհսինին զապթ ու լապթըր նիլէթիլէ Սրէլիտէ պըրագըլմըլ օլան Սապրի բաշա տախի ալէթթաճիլ, զօրպալար Էթրաֆը-նը չէվերմէսինիլէր միւշահազարնա մէպի-րէթիմօ իւգէրինէ տօղու չէքիլիպ կիթ-մէյէ մէճպուր օլմուշ տուր : Մահը հային Ֆինտէ, սէյլէնտիկինէ նէգարէն, ճէգիրէ-նին շարգ թարաֆընտա պուլունտան աս-կէրիլի մուսպիլիմիկին տիգգաթընա կէօ-րէ, զարատան ափտէթիլի միւմքիւսիկ կի-պի օլտուղունտան, Թէքրարէն Հանեաեա կէթիւրմէք իւգրէ, Սուտատան Սէլիսեա նագիլէ վաթօրլարը կէտնտէրիլմիշ տիր : Գապիէն սէյլէնտիկինէ կէօրէ, Սֆագ-եալըլար քեաֆֆէթէն Թէքրարէն սիւա-հա տափանմըլ օլտուղլարընտան, Մուս-թաֆա բաշա հազրէթիլի, մահը հային ճարնտա, իւշ գօլտան, Եանի Գալիմալի վէ Արօգօրօսա պօղազլարընտան, վէ տէ-նիկ թարաֆընտան Սֆագեա նահիյե-

սինէ կիրմէք նիլէթիւտէ պուլունմուշ տուր : Մօրօգգօ նամ վարօրուն կէթիւ-տիկի խապէրլէրէ կէօրէ, Կիրիտիլէրին ումումի մէճիւլէրի Շիրա դօմիսիւտեա պիր բարօրթօ կէտնտէրիլ օլուպ, վէ մէգքիւր բարօրթօտա իսէ, մուրախտա բաշա հազրէթիլիլին իլք հարէքէթիլ-րինին Սուլեա եազընընտա Գուլչօվէրա-գօտա պիր մուհարէպէտէն խապէթ օլ-տուղու օգուլմուշ տուր : Մէգքիւր բա-րօրթօտա կէօրէ, Օսմանլըլար թարաֆը-տա 2000 նէֆէր մէֆթա վէ մէճուր-հիւգու պուլունտուշ տուր : Պու ճիւլէ ի-լէ տախի պիգիմ պու հափաթիւրին սա-հիհիլինէ քէֆալէթ իտէմէյէ ճէք բաճօն-լարմըլ վար իտուկիտէ աշիքեար տըր :

ԼԵՎԱՆՏ

Պու հափաթիւրտէն անլաշլըլընա կէօրէ, կիւեա տալիմա տըլար Ֆալիտէ-լի չըգմըլար իմիշ . . . վէ էն գիւտտէ տիգգաթա շաեան եերի շուրաթ տըր քի, Օսմանլըլարտան Էօլէնիլ վէ եարալանա-լար իշին սաեըլար վէ հիսապլար կէօ-թէրիլիլ չէքէն, զօրպալար հազգընտա քեամիլէն սիւքիլթ իտիլմիշ տիր, վէ պու խուսուս իսէ, քեաֆֆէսինին շիւրհէլի օլտուղունտա պիւլիւք պիր խապթ տըր :

ՃԵՊԵԼԻ ԼԻՊՆԱՆ

Պէյրուլթտան բազար կիւնիլ կէլէն Ֆրանսըլ վարօրունտան ալընան խապէր-լէրէ կէօրէ, մէշհուր իսլահ զապուլ-իթմէգ օլան Եուսուլֆ Գարամ Թէքրա-րէն իսեանէ զալըլմըլ, վէ Թէքրարէն պաշընա պիր գաշ եիւգ նէֆէր եերի-եանի ճէպէլի բիւր սիլահ ատամլար թօրաեարագ Էօթէտէ պէրուտէ պաշ կէօթէրմէեէ պաշամըլ տըր : Գապիէն սէյլէնտիկինէ կէօրէ, մըգտարի քիֆա-յէտէ գուվլէթ պուլունմաթըլընտան,

Տափուտ բաշա հազրէթիլի զօրպալարըն արգատընտան կիտէմէգ պիր հարտէ պու-լունմաթտա տըր : Հօրանտա վէրկի իշին Էհալիս արգըլտըրըլտըրնտան, սիլահա մուգալէմէթէ զալըլմալարընա սէպէ-պիլեթ վէլմիշ տիր : Սիւրիտա տախի պիւլի ք գարըլըլըգ Էսէրլէրի կէօրիւմէք տէ օլտուղունտան սէրիան խալիճէ գուվ-վէթ եէթիշտիլիլմէտիկի թագաթիւտէ, իլէլուտէ պիւլիւք Ֆէնալըլըլարա նէ-թիճէ վերէճէկի Նէթիմալի գափիտէն տիր : Պու մալիւմաթլարմըլ Եանլըլ օլմաթըլը թագաթիւտէ, տալիլի հային հըլք ու վիգայէսի նիլէթիլիլ, Պապը-Ան թա-րաֆընտան իճապը իճրաթընա միւսարա-սիթ օլունմաթըլ մէմուլի գափիտէն տիր :

ԲԵՂԱ

ԳՐԻԹԻԳԱ

Գուրիլէ Թօրիանըն ալաֆրանկա յուշ-վար 2 թարիլի նիւսիւսիտէ նէշը իթ-միշ օլտուղու, վէ Մանգուլմէմիգին 231 վէ 232ինճի նիւմէրօլարընտա թէրճէմէսինի պէեան իթմիշ օլտուղունմուգ պահսա, Լաթիւրքի ճէվապ վէրմիշ օլուպ, վէ Գուրիլէ տախի օլ ճէվապը գրիթիգա իթ-միշ, վէ թարաֆէյին սէյլէ տիքլէրի տա-խի տիգգաթա շտեան պուլունմուշ օլ-տուղունտան, այնէն թէրճէմէլէրինի ճա-լիկ կէօրիւրիւգ :

ԼԱ ԹԻԻՐԳԻ

« Մէմալիքի մահրուսէյի շահանէ-նին պաղը Էեալէթիլի իտարէլէրինտէ « հազգըլըլըլար (ապիւ) պուլունտու-« ղունու, վէ նիլամաթը Տէվլէթի-ալիլէ-« նին լայըլըլա իճրա օլունմաթըլընը վա-« գա ճէրհ իտէմէյիկ, լաքին նիլամալարըն « հիւքմիւնէ լիպլէթ օլունմաթըլըլ իու-« սուսուլտա, Հիւքիւմէթի սէնիլէ թա-« բաֆընտան սարֆ օլունտա ղալլէթի տա-« խի ինքեար իտէմէյիկ »

ԳՈՒՐԻՆԷ

« Հագագորգ լուգար պուլունուղունու
վէ նիգամարլն լայրգրյա իճրա օլուն
մատըղընը իգրար իտէրէք , Լա Թիւրքի
պիլիմ սէօյէտիքլիմիդի թաստիգ իթ
միշ տիր , վէ Հիւքիւմէթի սէնիդէնին ,
նիգամարա ըիայէթ օլունմատը խուսու
սունտա սարֆ իթմէքտէ օլունուղու զայ
րէթի իսպաթ իթմէք իլին , կէրէք քիւ
չիւք վէ կէրէք պիւլիւք , քէնտի վաճի
պէի զիմէթլիքլիմտէ գուսուր իթմիշ օ
լան մէմուրլիմտէն պիլիսինին ճէգա չէք
միշ օլունուղունու կէօսթէրմէլի տիր , պու
եօլտա ճէգա չէքմիշ օլանըն պիլի եմալի
կէօսթէրլիպիկի հալտէ , պիլիտէ գարչը
լըգ պիլիա ճէգա գալմըշ օլանլարտան , օն
ատէտ էմալ իպրազ իլլէմէյէ հագըրըգ »

ԼԱ ԹԻՒՐԻՔԻ

« Պիլ շէյտէն քէք չտըուք սուրէթտէ
« նէթիճէ հասըլ օլամագ լաքին պիլիմ իլէ
« պաշալարը տախի շէհատէթ իտէրլէր
« քի « տաշա աղ վագըլթտան պէրու մէվ
« ձուտ պուլունան » վէ էհալինին « թէ
« շէքքիսին » մուճիպ օլմագտա օլան
« հագագորգ լուգար « հէման » տէֆ օլմագ
« պաշամըշ « կիպի » տիր »

ԳՈՒՐԻՆԷ

« Իմտի , Լա Թիւրքիին իգրարը մու
ճիլլինմէ , հագագորգ լուգար տէֆ օլմա
տըգտան պաշգա , տէֆ օլմագա տախի
պաշամմըշ տըր . անձագ « սայքի » տէֆ
օլմագա պաշամըշ « կիպի » տիր , շու սայ
քի վէ « կիպի » լուղէթլիքի հագըրգաթէն
թօհաթ տըր . վէ էհալինի օլ պապտէ
իթթիլտար իլլէմէլի տիր , Տէվէթ խատէ
մէլէրլիտէն պիլիսինին մալիյէ խալինէ
սինէ կիթտիմ , վէ զիյատէսի իլէ խօշ
նուտ օլուպ կէրի տէօնտիւմ , մաաշարը
մը « սայքի » էօտէտիլէր կիպի տիր » տէր
սէ , տիյնէյէնին կիլմէսի կէլմէ՞ մի »

ԼԱ ԹԻՒՐԻՔԻ

« Պրանսատա օն ալթընճը Լուր զըլտ
« լըն զէմանընտաքի էյալէթ մէճիլլէ
« ըլինէ թաթպիլգան թէշքիլ օլունմագ
« իւզլէ օլան , վէ օլ խոսսէլէրէ մալիք
« պուլունան վիլայէթլէր , մէմուլքի մաշ
« բուսէյի Շահաննին թէճալիսինէ սէ
« պէպ օլաճագար տըր . . . »

« Մէղքիւր վիլայէթլիքին թէշքիլի
« թէքմիլէն խիթամ պուլունուղու հալ
« տէ , Տէվէթի-ալիյէ տախի անձագ
« օլ վագըլթ , քէնտի քեաֆֆէյի էհալի
« սինին սահիշ օլան իգթիլգարընը լա
« երգըլա անլաեապիլիպ , վէ անլէրի հէր
« վէճի իլէ խօշնուտ իթմէքլիք խուսու
« սունտա լագըմ կէլէն թէտապիլիք թէ
« շէպպիւս իտէճէք տիր »

ԳՈՒՐԻՆԷ

« Ինանըլըր շէյ միտիր պուլ , մէկէրչի
Տէվէթի-ալիյէ քէնտի էհալիսինին գանդի

շէտէ միւ հթաճ պուլունուղունու հալեա
ֆարգ իտէմէմիշ միտիր , պուլունու ֆարգ
իթմէք իլին տաշա նէ՞ գատար աքըլա
րա իհիթիեաճ վար տըր . աճէպա քէն
տիտէն հագագորգլէթ , իսթիլրա հալթ վէ
հիմայէթ պէքլէմէքտէ օլանլարն իգթի
գալարընը անլամմըշ օլունուղու թագ
տիրտէ , շիմտիյէ գատար նէ եաքմըշտըր .

« Գուրիյէնին , սէրթ գրիթիգալարըն
տան տաշա զիւտտէ չօգ սահիշիքլէր
Լա Թիւրքիին խաթըրնտան չըգմըշ օլ
մալը տըր »

« Լա Թիւրքիին մէղքիւր պահսը իւ
զէրլինէ օլան միւթալալարըմըք եարլն
թէքմիլ իտէրիլ »

Գուրիյէ 1443 իւնճը նիւսիսինտէ
տէրճ իլլէտիկի պալեատէքի պահսընա ,
1444 իւնճը նիւսիսինտէ , շու աթի
տէքի սուրէթտէ տէվամ իլլէմիշ տիր »

ԳՈՒՐԻՆԷ

« Լա Թիւրքիին պահսընը մուլթա
տար սուրէթտէ կէօգտէն կէչիթմէքլիկէ
տէվամ իտէրիլ »

« Վիլայէթլէր թէշքիլի խիթամ պուլ
ունուղունտա , Տէվէթի ալիյէ օլ վագըլթ
« պիլի աղ կիճճէ » էհալինին սահիշ օ
լան իհիթիեաճթընը լայրգը վէճի իւզ
րէ տնլաեապիլիքլէնին պէտանտէն սոն
րա , քէնտի ճէվալարընա շու աթիլտէքի
սուրէթտէ տէվամ իթմիշ տիր »

ԼԱ ԹԻՒՐԻՔԻ

« Պուլունուղա պէրապէր , վէրկիլէրլին
« հագագորգլէթ իւզլէ թէվիլ օլունմա
« սը , վէ Մալիյէ իտարէսի իլէ , զաթէն
« պուլ կիւնքի կիւն շան ու շէօհթիլի ,
« վէ ճիւմէթի տախի իլլէք իթմէք ալ
« զուսիլլէ մէլուլթ պուլունան զաթ
« լարա իհալէ գըլնմըշ օլան էեալէթ վա
« լիլիլէրլի իւզլէրլինէ զիւտտէ թէէսիլլի
« սուրէթտէ թէֆթիլ վէ թէճէսիլլի
« իճրա իտիլմէսի խուսուսունտա , Տէվ
« լէթի-ալիյէ թարաֆընտան տալա սոյ
« ու իգտամ տիրիլ օլունմամագտա տըր .
« Էտհէմբաշա , Կամիգ բաշա , ճէվաթ
« բաշա , Միտհէթ բաշա , Սիւրէյա բա
« շա վէ տաշա սայլիլ իսիմլէրլին տէր խա
« թըր իտէմէտիլիլիլ բաշալար , քէնտի
« իտարէլէրլիտէ լիեազաթլարը պուլուն
« տունուղունա , վէ սալիշիլլէ ու էհիլլէթ
« լէրի օլունուղունա տայլիլ մըգտարի քի
« ֆայէտէ էմալար կէօսթէրմիլլէր , վէ
« հագըլարընտա սէնա օգունմաեա շայէս
« թէ օլմուշար տըր »

ԳՈՒՐԻՆԷ

« Խաթանպօլտա Մալիյէ իտարէսի իւ
զէրլինէ թէֆթիլ տէտիլլէրի շէյ գանդիսի
օլունուղունու Լա Թիւրքի պիլիպ պիլիլի
միշ օլաա իտի , չօգ իլլի իթմիշ օլուն ի
տի . գըրա մէղքիւր թէֆթիլլին պուլուն
մատըղը , վէ Մալիյէ խալինէսինին իսէ

պուլունան Մալիյէ նագըրլարը էմիլ թաշ
թընտա օլունուղու հէր քէսին մալիւմու
տուր , վէ էկէրչի պուլ թէֆթիլ օլմուշ
օլաա իտի , Ֆուատ բաշա հագըլթլէրի սէ
տարէթի զէմանընտա իլան օլունան պիլու
մէլէր , սօնրա քի հալլէրէ պիլրազ միթա
պրգ պուլունարագ , տիւյեունաթըն թաշ
վիլաթը սէպէպիլտէն էվվէլ ու ալլըր
վուգու պուլան ըեգալէթլէրէ (սգան
տալ) Էվրօպա սէհիլիլ օլմագ իտի . էկէր
թահագը վէ թէֆթիլ իտիլիլ օլաա իտի ,
սիւհաշ ուսթալարընը ըեյլէրլինէ մուգա
լիլ օլարագ ֆահիշ ֆիեաթլէ 50,000 գը
թա ֆէնա գարապիլալարը Տէվէթ սաթլին
ալմըշ օլմագ իտի . տաշա պուլունա մանէնտ
նիլէ էմալլէր իլէ սիւթունլէրիլիլ տօլ
տուրապիլիլ իտէրտէ , էհալինին օլ պապտէ
էվլէրլէք գատար մալիւմագ քէսպ իթ
միշ օլունուղունու պիլիսինինտէն սարֆը
նագար իտէրիլ , Պիլ շու թէֆթիլ վէ թէ
ճէսիլլիսին իճրայէ կէլմէտիլլին պիլիլ
կիլիլտէն , պիլի միւ հիմմ իսիւհաթ ատա
իտէրլէք , անըն մէվգըր իճրայէ զօնու
մատըն թէքլիլ իթմիշ իտիլ , Լա Թիւր
քի պէշ վալի իսիմիլ զիլլիլ իթմիշտիր . կէր
չի պիլ շալիսի օլան մէսէլլէրէ կիլիլլէր
իսթէմէթիլ . լաքին , շու վալիլլէրլին մէշ
հուրլուղունա նիսպէթլէ , հալեա հագը
սըգ լըգար պուլունմատընը սէպէպիլ նէ
տիր . ըէֆիլիլիլ եագընտա Ագ-տէնիլ
ատալարը (Արչիլլէ) վալիսի նասպ օլու
նան Հիւնիլ բաշանըն զիլլիլին կէլմէքի
լի տէր խաթըր իթմէմիշ տիր . մէղքիլ
մէէմուր պուլունտան տէօրթ սէնէ մու
գատտէմ Սէլանիլ վալիսի օլուպ , միւ
ֆէթթիլ Սուպհիլ պէլիլ բաթթիլ օսու իւ
զէրլինէ աղ օլունմուշ վէ մուհաքէմէ թահ
թընա ալլնմըշ իքէն , պիլի սէնէ սօնրա նու
Ֆուգքեար թարաֆիլիլլէրի սայլէրլինտէ
Մանտթըր վալիլլիլինէ նասպ օլունմուշ ,
վէ աղ վագըլթ գարֆընտա մէրգունմուն
իտարէսինտէն խօշնուտալուգար քէյ
տա օլարագ տէյլլիտէ Պապը-Ալիյէ ա
ղըր թէշքքիլլէր կէլլիլ , վէ Գուրիյէ ,
մէղքիլ մէմուր հագըրնտա թէշքքիլ
յէ մուճիպ օլմուշ օլան հագագորգ լուգարըն
պիլի մըգտարընը պէտան իթմիլ , վէ նի
հայէթլիլ էմր աղ օլունմուշ իտէտէ ,
կէլլէնլէրտէ թէքթարէն մէրգունմէ ման
սուպ վէրիլմէսի , մէկէրչի հիւքիւմէթ
թարաֆընտան էհալինին սէտտէթի հալի
զըմնընտա զայլլէթ օլունմատընա պիլի իս
պաթ մըտըր . պիլլէ պիլ , պուլ պապտէ
չիւքհէյէ զահիպ օլարագ , իսթանպօլտա
չօգ տէֆա կէօրիլլիլ օլան պիլ շէյ պու
տէֆա տախի վուգու պուլմուշ տուր
տէրիլ »

ԼԱ ԹԻՒՐԻՔԻ

« Թէհամիլլէ իտէլիմ , պուլ կիւնտէն
« եարընա գատար իսիւհաթ հասըլ օլա
« մագ , վէ անլէրի եալընըլ էմր իթմէք

« քեռաֆի սայրամադ , իւրա իճրա տախի »
« օլունմալը , իմոսի պիր մեմալիքի եէնի »
« պիր ուսուլ թաճթընա վաղ իթմէք ի »
« չին , էն ալեա պիր ուսուլ տախի օլսա , »
« նէ գատար կիւծիւքլէրլէ ուղաշըլա »
« ճաղը շիւքհէտէն միւսթաղնի տիր » :

ԳՈՒՐԻԵ

« Զալիֆլէրի գուվէթլիլէրէ գարշը »
« ճրֆը իթմէք , ճատտէ եօլարըն սէլամէ »
« թինի տիւշիւնէք , վէ նիկալարը իճրա »
« իթտիրմէք , հէր հիւքիւմէթին վաճիպէ »
« սինտէն օլուպ , չու վաճիպէնին իճրաքնա »
« իսէ ճէսարէթ վէ արդու իգթիգա տըր »
« էկէրչի պուլունան նիգամլար լայրգըլա »
« իճրա օլունմուշ օլսա իտիլէր , էհալի զի »
« եատէ թէհամմիւլ իլէ , իսլահաթա պէք »
« լէր իտի , Լա թիւրքի թանգիմաթը խայ »
« լիլէ վէ իսաթթի-Հիւմայունտան պահա »
« իտէրէք , չու վէճհ լիլէ տէվամ իթմիշ »
« տիր » :

ԼԱ ԹԻՒՐԲԻ

« Ֆազաթ , մէգքիւր գանունլարըն սէ »
« րիան մէվգըրլի իճրայէ գօնուլմասընա դա »
« յէթլէ միւ հիւմմաթէպէպլէր գարշը կէլմիշ »
« լէրտիր , էվլէլէ միրտէ , 1856 սէնէսի միւ »
« սալահասընտան շիւմիլէ տէկին , Տէվլէ »
« թի ալիլէնին էնտիշէ վէ մէշու լիլէթինի »
« մուճիպ օլան բօլիթիգաճա միւշքիլաթ »
« լար , պիր սէպէպ սայրապիլիլէր , Մէմ »
« լէքէթէն մէսէլէսի , հէր կիւնլէք մէվ »
« գըրի միւզաքէրէտէ օլան պիր մէսէլէ օլ »
« մուշ օլուպ , վէ Սըրպ , վէ Գարաաուդ »
« վէ Սիւրիա , վէ Ճիտտէ , վէ Կիւրիա մէ »
« սէլէլէրի իսէ , Տէվլէթի-ալիլէնին , քէն »
« տի իտարէնի միւթէնէվլիլէսի իսլահա »
« թընա գուլանապիլէճէ կի վաղթինի իպ »
« թալ ու իսրաֆ իթտիրմիշէր տիր » :

ԳՈՒՐԻԵ

« Էկէր մէգքիւր մէսէլէսի մախսուսէ »
« լէր մեմալիքին քեռաֆթէի իտարէսի իւ »
« վէրինէ տիգգաթ օլունմաթեաճադ գատար »
« վիւքէլանըն մէշուլիլէթինի մուճիպ օլ »
« սալար իտի , օլ վաղըթ Օսմանլը տէվլէթի »
« նի աճրըտըր , լաքին , վիւքէլատան չօղ »
« րար , քիմիսի պիր մանսուպա էրմէք իլին »
« վէ քիմիսի տախի պուլունտուղու ման »
« սուպտա պաղը գալմադ իլին , կիլիլի կիլիլի »
« նիլէ հիլէլ ու տէսայիսէ սարֆ իթտիրմէր »
« վաղթի , էկէր էհալինին սէտաթիհա »
« լինէ գուլանմըլ օլսա իտիլէր , Տէվլէթի »
« ալիլէնին հալի շիւմիլէրտէ բէք ազ պիր »
« չէյէ միւհթաճ գալմըլ օլուր իտի » :

ԼԱ ԹԻՒՐԲԻ

« Վատ օլունան իսլահաթըն մէվգըրլի »
« իճրայէ գօնուլմասընա էնկէլ օլմուշ օլան »
« տախիլի մէվանիտէն պաշղա իտարիլի մէ »
« վանի տախի պուլունմադտա տըր , վէ »
« մէգքիւր էնվայի միւշքիլաթլար իսէ »
« Էլքօպալլարըն , թիւրքանըն տախիլի »
« իլլէրինէ միւտախէլէ իթմէք զըմընտա »

« Էլլէ կէլիլիլէ պուլունտուղարը հու »
« գուգտան նէշէթ իթմէքաթ տիր » :

ԳՈՒՐԻԵ

« Ահմաթլէրի իւզէրինէ եազմըլ օլտու »
« դումուզ պահատա , նասըլ քի գաթէն սէյ »
« լէմիլիլ տիր , Լա թիւրքինին միւտախէլէ »
« տէտիկինէ տալա միւթաալիլ պուլուն »
« մանան բէք չօղ շէլլէր վար տըր քի , մէգ »
« քիւր միւտախէլէ տալա մանի օլմադար »
« զըն , մեմալիքի մահրուսէնին սէտաթիհ »
« հալինի մուճիպ օլտապիլէճէքլէրինտէ շիւք »
« չէ եօգ տուր » :

ԳԱՐԷԷ

« Կէլէն հաթթիւ Լանկա մէքքէզի »
« միւլազիմ աղասընըն պիր Հայ մանալըրէք »
« Ֆէնա տէրէճէտէ տէյտիւկիւնիւ պիւ »
« տիրմիշ իտիք , սօնրատան թարաֆըրգա »
« պիլտիրիլիլինէ կէօրէ , մէրգուլ տա »
« եաղը եէտիկի հէնկէամուէ իսթիլէար բէ »
« տէրի իշիտիպ գօշմասընտա , վէ գուր »
« թարմադ իսթէտիլինտէ , պիշապէնի տա »
« խի մէքքէզտէն իշէրի ալարադ , իլէմիլ »
« ճէ տէյմիւլլէր տիր » :

« Պապը Զապիթ իլէ թարաֆընտան չու »
« հիտ իսթէնիլիլիքտէ , դանն իտէրիլ քի »
« ալէստէվլէյէ թիւրքիւնմըլա մախսուս օ »
« լան պիր գօրգաղըք սէպէպիլնտէն , պիր »
« գալալընտան պաշղապը չէհատէթ իթմէ »
« միշ տիր » :

« Եպիսկոպոսարըմըգտան պաղըլար »
« վէ տահա սահիհի պու կիւնլէրտէ իս »
« թանպօլտա պուլունտանլարըն էքսէրի , էվ »
« վէլիլ իմգալարընըն մուղսիլիլնտէ իմգա »
« վիլէրէք , Նիկոլոս եպիսկոպոսու կաթու »
« ղիկոս իթմէք նիլէթիլլէ Համադումար »
« ժողով տալէթ իտէճէքլէրի իշիտիլմիշ ի »
« տի իտէտէ , սօնրատան տախի իշիտիլա »
« կինէ կէօրէ , վէրլիլիլ պիր գարար վէ սի »
« ճիլի թէթիլիլ վէ թէճէսիլլէս իթմէր ի »
« չին , այնի տտէմէրին մէճիս իթմէլէրի »
« հիլ պիր նիգամ ու չէրիլթա մուվաֆըր »
« օլմաարընըն սըքազան Պատրիարք հայր »
« հաղըթիլլէրի հիսս իլլէտիլինտէն , սօ »
« նունտա պիր րէգալէթ չըգաճատան իսէ »
« էվլէլինտէն աղըլանէ հարէթթ օլուն »
« մաղըլը թէրճիհ իլէ , աղըլէթիւր Ումու »
« միւմի մէճիս տալէթինէ գարար վէր »
« միշէր տիր , վէ դանն իտէրիլ քի տիւն »
« կիւն Պապը-Ալիլէտէ թաղըրի օլունմուշ »
« տուր » :

« Գեր , Ներսէս սըքազանըն Բաթրիք է »
« չէնտի հաղըթիլլէրինէ մուսվին օլմադ »
« լըգտան իսթիլիլ իթմէքտէ օլտուղու »
« վէ միւշալիլլէ հաղըթիլլէրինին Ծնունդ »
« իրթէսի իսթիլիլ իտէրէք իլլիլիլէ չէք »
« լէճէյի իշիտիլլէքտէ տիր » :

« Լէվանթ Հերալտըն կէլէն չարշէմ »
« պիհ կիւնլէրի պիւլիլէք Դիւսիսէսինտէ տէր »
« իթմիշ օլտուղու պիր պահատան տօլտե »
« պու կիւնտէն իթիպալէն պիր այ միւտ »
« տէթ թաթիլ իլլէմէսի իսարիլիլէ նէգա »

« րէթի ճէլիլէսի թարաֆընտան էմր օ »
« լունմուշ տուր » :

« Պու կիւնլէրտէ հէր թարաֆտա »
« պասմա օլտուղու հալտէ , Նիկոլոս ե »
« պիսկոպոսու կաթողիկոսլուղունուն հիլ »
« պիր վէճհ իլէ գապուլ օլունմաեաճա »
« զընա տալիլ , պիր Ֆայտարարութիւն իմ »
« զալանմադտա օլտուղու մանգուլումուղ »
« օլմուշ տուր » :

« Էհալի թարաֆընտան զաղէթաճըլար »
« էֆքէար վէ իտտաաար սէտաթնա գարշը »
« լըգ գուհուրա կէլմէքտէ օլան չու սէտա »
« տօղրուսու սէնա վէ թէշէքքիւրէ շա »
« եան տըր » :

« Զանն իտէրիլ քի մէգքիւր Ֆայտարա »
« լութիւն իմգալանտըրգտան սօնրա Ումու »
« մի մէճիսէ թաղաթիմ զըլնաճադ տըր » :

« Պաղալմ պիր գաշ եպիսկոպոս իլէ »
« պիր գաշ նէթէր տախի հէմէթքէարա »
« լը , ումուլ էհալինին հուղուղ վէ իտ »
« տաաարըն տեաղլարը ալթընա ալապիլ »
« ճէքլէր մի տիր » :

« . . . Միւլէլիլիլ »
« 1866 գեղ . 26 իսթանպօլ » :

« Պունտոն սէքիլ սէնէ մուգատտէմ »
« Գայսէրիլէ թալա գարիլէսի սէքէնէսին »
« տէն , վէ միւթէպէր Ֆամիլէալարտան »
« իուպէսէրեան Սարգիս նամ տէլիգանլը »
« եինէ գարիլէսի մէգպուրէ միւթէպէրա »
« նընտան Կիւլպէնքեան թօրոս աղանըն քէ »
« լիմէսիլլէ աղաթ նիքեան իլլէտիլքտէն պիր »
« սէնէ գատար սօնրա , ախգ ու իթա սէ »
« պէպիլնտէն իսթանպօլա կէլմէյէ մէճ »
« պուր օլմուշ , վէ զէվճէսի հաղըրնտա »
« տէրքէար օլան Ֆարթըր մու հապալէթին »
« տէն նաշի հասրէթի իլթիլեադա տիւլար »
« վէ պիր նէվի մէրադ վէ էսէրի սէվտա »
« իլիլիլթիլթար օլմուշ տուր » :

« Պիտաթիլի Կարապետ աղա մէրգու »
« մուն պու հալի էսէթէնկիլիլի կէօրտիլ »
« տէ ախտէ Սէրֆիլէն էթէնտի իլլէ տօղ »
« թօր Մունճուրիլի ճէլիլ իլլէ գօնսօլթ »
« իթտիրմիշ , վէ Գայսէրիլլէյէ զէվճէսի եա »
« նընա կէօնտէրիլմէքտէն պաշղա պիր չա »
« րէ օլամաեաճաղը , վէ Ֆամիլէտը եա »
« նընտա պուլունտուղու հալտէ , նիլէ »
« էմալլէրի միսիլլու շիֆաթէզիլ օլա »
« ճաղը ճէվապընը ալարգտա , մուճի »
« պինճէ իճրաքնտա պուլունմուշ , վէ »
« մէրգուլ տէլիգանլը պիր գաշ կիւն զէվ »
« ճէսի եանընտա պուլունմուշ իտէտէպէլ »
« քի պիր սէպէպ վէ պէլլիլտէ պիր դարա »
« դա մէպիլ , զէվճէսիլիլ բէտէրի չէքիլ »
« քէնտի խանէսին տըրքընտան , վէ պիր »
« տախի զէվճի եանընա կէօնտէրմէտիլին »
« տէն , մէրգուլ աղաթիլ Ֆէրեատա »
« պաշար , վէ գաթըն բէտէրինէ խապէր »
« կէօնտէրիլլէք զէվճէսիլիլ իրապէ հիմ »
« մէթ իթմէսի , իսլամ վէ իրիլթիլինն »
« ճիւմէ թարաֆընտան իպլամլէր օլու »
« նուր , վէ քէրէմէսինին տախիլ րէյի սիւ »

ալ օրուներու գտա, զօճար եանքնա կիթ-
մէքլիյէ մէյլան կէօթէրիւ իսէտէ, բէ-
տէրի « տամատըմ իյի օլմատըգճա գըզը-
մը կէօնտէրէմէմ » ճէվապընտա իսրար ի-
տէր տուրուր :

Քէյթիյէթ սրբազան Պատրիարք հայր
հաղորէթիւրինէ իջատէ օլունուր, վէ
բաթիւքիւնէ թարաֆընտան Գայսէրիյէ
առաջնորդու արժ. Եղիա վարդապետէ
եազըլըր, միւսայիլէյճ մերգուլ տէրիւ
գանլընը վանքա ճէլալ իլէ պէշ ալթը
կիւն հայինի թէֆթիշ վէ տիգգաթ իթ-
տիքտէն սօնրա, տիվանէ օլմաեղա, իլլա
գէվճէսինէ ալեագասը օլտուղունու իս-
թանպօլա պիտիւրաթտէն սօնրա, մէր-
գուլմէնին բէտէրիւի գանտըրարագ գը-
զընը տամատը իսանէսինէ կէօնտէրմէսի-
նի նասիհաթ վէրիւր իսէտէ, մերգուլ
պիւր տիւրիւ իսքեաթ վէ բազի օլմազ,
Պատէհու վանքտան Գայսէրիյէյէ իքի
նէթէր վարդապետ կէօնտէրիւ, մերգու-
ման վարդապետըլէր օրանըն իսմէն հէքիմ-
լէրինտէն ալթընէթէր հէքիմ տապէթ ի-
տէրլէր. վէ հէքիմլէր մերգուլու պիւր այ
թէֆթիշ իթմէքլիյէ գարար վէրիւրլէր. վէ
մերգուլմէնին բէտէրիւնու Ֆուզ քեար պիւր
պաթ օլտուղունտան, տօղրուեու, գաննէն,
սէօյլէմէյէ իհթիւրալ իթտիքտէն պաշ-
գա, պիւր այ տախի սիւրիւնաթիւրիւրլէր,
վէ ազըպէթքեար մերգուլ տէրիգանլը ի-
չին, 1859 սէնէսինտէ Էրզրուտա պու-
լունմասը ճիհէթլէ, վուգու պուլան հա-
րէքէթի արգտան գօրգուլ, վէ ազընա
իսթիքթէթ կէթիւրմիշ տէյի պիւր բարօ-
թօ եարարար, վէ իսթանպօլա կէօնտէ-
րիւրլէր :

Մերգուլման հէքիմլէրին բարօթօլարը
իլէ, Մէրվիյէն Էֆէնտի իլէ տօգթօր
Մուհմուրի կիպի թապիպի հազըլարըն
բարօթօլարընտան գանլիսի իթիպարա
շաեան օլաճաղընը արթըգ հէր քէսին
մուհաքէմէսինէ հալալէ իտէրիլ :

Մուհալիսէրէն խուսուսու մէզպուր
իչին, մերգուլմէնին ամուճասը իլէ տէ-
լիգանլընը թարաֆընտան պուլունան
գաթլար պիւր իքի տէֆա բաթիւքիւնէյէ
կիթմիշլէր, վէ իսքեաթ օլարագ կէրի
տէնմիւլչէր իսէտէ, մերգուլմէնին բէ-
տէրի Գայսէրիյէտէն մէզքիւր գարարը
տախի գապուլ իթմէտիկինի պիւրիւրմիշ
տիւր :

Շու հիքեայէյէ նէգարէն հաճի թօ-
րոս աղանըն հարէքէթիւնին հէմքիլիսէ-
միգէ, վէ հէմտէ ինտաֆ ու ինսանիյէ-
թէ մուղայիւր սաեղաճաղընտա շիւբհէ
եօգ տուր :

Թ Ա Ր Ի Ի

Սէնէ 1809 տա յունվար 4տէ ֆրան-
սըզար իսրանեանըն Գօրօնեը նամ շէհ-
րինտէ գալղա իթմիշլէր տիւր :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Կ Ո Մ Ս

ՄՕՆԹԷ-ԳՐԻՍԹՈՅ

ՅԱՂԷՔՍԱՆԳՐ ՏԻԻՄԱՅԷ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

ՏԻԳՐԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԷԱՆ

Պու մէշնուր քիթապ իզմիրտէ Տէտէեան
թապիսանէսինտէ Էրմէնիճէ իսան իւզրէ կիւ-
ղէճէ պասըմագտա օլուպ, պէհէր ճիւտի
իւչէր եիւզ սահիֆէտէն միւրէթթէպ օլ-
տուղու հալտէ, շիմտիյէ գատար իւշ ճիւտի
չըգմը, վէ թէքմիլ օլմագ իչին իւշ ճիւտ
տահա չըգմագ իւզրէ տիւր :

Մէշքիւր քիթապըն պէհէր ճիւտի 15 էր
ղուրուշա սաթըմագտա իսէտէ, թէքմիլի-
նի ալմագ իւզրէ միւշթէրի օլմագ իսթէյէն-
լէր, եալընը 65 զուրուշ վիրէճէքլէր տիւր :

Պու քիթապ իզմիրտէ Տէտէեան թապ-
իսանէսինտէ, վէ իսթանպօլտա Մարգարեան
վէ Գաֆաֆեան քիթապըն տիւքեանլարըն-
տա սաթըմագտա օլուպ, վէ ապօնաթ եա-
զըմագ միւրատ իտէնլէրին իսէ, իզմիրտէ
քէզա Տէտէեան թապիսանէսինտէ, վէ իս-
թանպօլտա տախի, Գուլմու իսանընտա վա-
զը 8 նիւմէրօլու Տէտէեան մաղաղասընա,
(Պիւլիւք-հէնի-իսանտան պուրահա նագլ ի-
տիւրմիշ տիւր) միւրաճապ իթմէլէրի իլան օ-
լունուր :

Տօղրուսու Տէտէեան Էֆէնտիլէր քիթա-
պէթ նէզտինտէ պիւլիւք թէչէքիւրէ շա-
լէպէ տիւրլէր, զիւր իմանըմըտա էօյլէ պիւր
քէսպի չէօհէթ իթմիշ օլան քիթապըն տա-
խի մէվճուալիյէթինէ մուճիպ օլմագտա տըր-
լար :

Պ Ա Տ Մ Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ա Խ Ն Ե Ա Յ

ՎԱՃԱՌԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ե Ի

ՃԱՆԱՊԱՐՀ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

ՅՈՎ ՀԱՆՆԵՍ ՅՈՎ ԱԿԻՄԵԱՆ

Պունտան չէնտ սէնէ մուգատտէմ փա-
րիստէ բէք կիւղէլ սուրէթտէ թապ ու թէմ-
սիլ գըլընմը, վէ թէմիլճէ պաղաթտըրը-
մը օլան պու քիթապ, 250 սահիֆէտէն
իպարէթ օլտուղու հալտէ, զաթէն 20 չէր
ղուրուշա սաթըմը իքէն, շիմտի 40 ար
ղուրուշա իսթանպօլտա Մէրճան հարչըն-
տա Պաղտասարեան քիթապըն տիւքեա-
նընտա սաթըմագտա տըր :

Հէր քէս հազընտա օգուեուպ իսթի-
ֆատէ իտիմէեէ շաեան օլան պու քիթապ,
մէքթէպլէրտէ չօճուզլարա Սաղմոս Նարեկ
կիպի պիւր չէյ անլամաեաճաղարը քիթապ-
լարըն եէրինէ օգութտուրուլաճագ օլա, չօ-
ճուզլարըն հէմ հօշանաճաղարընտա, վէ
հէմտէ չօգ իսթիֆատէ իտէճէքլէրինտէ գէր-
րէճէ շիւբհէ եօգ տուր : Խուսուալիյէ պէօյ-
լէ պիւր վազըթտա քի, միլլէթիմիլ չօճուզ-
լարը գալպիտէ թիւճճարըլ գարու վէ
ղայրէթի թօնուլարը էքմէքլիյէ պօրճու
պուլունմագտաեղ, շիւնքի մէտէնիյէթին

իլէրուլէմէսինէ պիւլիւք եարտըմ իթմէքտէ
օլան շու խուսուստա չըգ կիւրի գալմըլը
տըր :

Ծ Ա Ն Ո Ւ Յ Ո Ւ Մ
ԱՌԱՆՁԱՐ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ի 4 ԱՐԱՐՈՒԱՄ

Հ Ե Ղ Ի Ն Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Պ. Յ. Գ. ՍԸՎԱՃԵԱՆԻ

Մեծ պատրաստութեամբ պիտի ներկա-
յացուի յ'Արեւելեան թատրոն : Ներկայացուց-
ման իրիկունը դարձեալ պիտի ծանուցուի
լրագրաց միջոցաւ :

Տերոյնից տպարանընտա թապ օլունան,
վէ տիվարա սարմագ իչին օլան Օրացոյց-
լարըն գըյմէթի իչին հէր նէ գատար 100 էր
փարա տէլի իլան իթմիշ իտիք իսէտէ, սօն-
րատան 5 էր զուրուշ օլաճաղը թարաֆըմըպ
պիւրիւրմիշ տիւր :

Բ Է Հ Ն Ի Ի Մ Ա Յ Ի Ս Ի Ի Հ Ո Ւ Լ Ե Թ

Լիսանը նէգաթէթիւնվանը ֆարիսիտէն
պու քէրրէ հուրուֆու հէճա թէրթիպի իւզ-
րէ թէչէթի օլունուպ, Մէճիսի Մէարիֆտէ
թաստիգ օլունան Բէնիւմայի Սիւնուլէթ
նամ լուղէթի ֆարիսիտէն ճիւտի էվլէրինին
թապը իսթամէ րէսիտէ օլտուղունտան, իս-
թանպօլտա Մահմուտ բաշա պաշընտա 254
նիւմէրօ իլէ միւրաղգամ Մ. տը թրուա Պ.
փօրթուգալիսան տիւքեանընտա, վէ ճըղալ
օղլունտա միւճէլլիս Պ. Ռուբէնին տիւք-
քեանընտա 25 էր զուրուշա սաթըմագտա
տըր :

Թիւրքճէ քիթապ վէ զաղէթա վէ էվրա-
զը սայիլէ օղլունալար իչին մէզքիւր քի-
թապըն պիւր իսպիլիյէ ըիւր ֆայլտէ ատտ
օլունաճաղընտա շիւբհէ եօգ տուր :

ՉՕՐԱՊԼԳ ԵՌԻՆ

Էնգարէ եարաղընտան էլտէ պիւ-
քիւլմիւշ օլարագ չօրապըգ եուս Պահ-
ճէ գաբուսուտա Համիտիյէ մէյտանըն-
տա քեային 6 նօմէրօլու Մատթէոսեան
Յակօբ աղա մաղաղասընտա, վէ Գալա-
թատա Էօմէր սօղաղընտա 5 նիւմէրօ իլէ
միւրաղգամ Միլնասեան մաղաղասընտա
սաթըմագտա օլուպ, իսթէքլի օլանլարըն
մահայլի մէզպուրէեէ պուլուրմալէրի ի-
չին իլան օլունուր :

Պաղչէ-Գաբուսուտա Պապը-գապ-
թիւնին աշաղքի գաբուսու իթթիսա-
լինտէ Մարըլը-օղլու իսանընտա 2500 օգ-
գա մրգտարը տէքօթթօ եաթագըլզ վէ
շիլթէլըք երդգանմը ինկիւրիւ եարաղըն
օլուպ, Էհվէն Ֆիհաթլա հէմ բարթի վէ
հէմտէ բարչա սաթըմագտա օլտուղուն-
տան, սաթըն ալմագ իսթէեէն վէվաթըն
իսանը մէզքիւր օտապաշարընա միւրա-
ճապ իթմէլի տիւրլէր :

ՍԱՀԻՊ ՂԱՋԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱՆԸՐԷ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆԵ
ԳԵՑ-ՅԱՆԻՍԱ ՅՈՐԴՈՒ ԵՈՂԱ, ՅՈՐԴՈՒՆ ԱՅՈՒՆԷ
ԳԵՐԱՅԷՐԷՐ ԳԱՐԵՆՆԵԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 467 :